Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr.
wraz z przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr 31 (32) Warszawa, 18 września 1937 r. Rok II

OPODATKOWANIE „ZYSKÓW SANACYJNYCH"

W tej materii Ministerstwo Skarbu wydało w dniu 30 sierpnia 1933 r okólnik LDV 32991/2/33, który poniżej w całości przytaczamy:

Do

Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego
Wydział Skarbowy
w Katowicach

Na sprawozdanie z dnia 30 czerwca 1933 r. L. O. II 12444/3/33 w sprawie opodatkowania podatkiem dochodowym opustów, uzyskiwanych na zasadzie ugód zawartych z wierzycielami wyjaśnia się, co następuje.

1. Wszelkiego rodzaju opusty i bonifikaty uzyskiwane przez osoby prawne opodatkowane na zasadzie art. 21 ustawy o państwowym podatku dochodowym *) podlegają zawsze opodatkowaniu w myśl postanowień tegoż art. ustawy.

2. Natomiast, o ile chodzi o płatników podatku dochodowego opodatkowanych na zasadach ogólnych poza art. 21 ustawy, to u tego rodzaju płatników **), prowadzących księgi handlowe, podlegają opodatkowaniu bonifikaty i opusty, uzyskiwane od poszczególnych dostawców w drodze obniżenia pierwotnej ceny za dostarczony na kredyt towar. Natomiast, **nie** podlegają opodatkowaniu, w myśl art. 7 ustawy, bonifikaty i opusty na zobowiązaniach, powstałych z transakcyj majątkowych (kupno majątku), na zobowiązaniach, powstałych z transakcyj o charakterze inwestycyjnym (nabycie maszyn i urządzenia), na zobowiązaniach, powstałych z tytułu zaciągnięcia długów (zaciągnięcie długu niepozostającego w związku z transakcjami kupna towaru, surowców, półfabrykatów itp.). W końcu tego rodzaju płatników nie podlegają opodatkowaniu bonifikaty i opusty uzyskiwane generalnie w drodze postępowania ugodowego czy też konkursowego, jako tak zwane zyski sanacyjne. W tym ostatnim bowiem przypadku nawet bonifikaty i opusty uzyskiwane między innymi również i od dostawców nie są opustem w cenie towarów, lecz obniżeniem zobowiązań płatnika, wynikających z jego położenia majątkowego a nie z tytułu podaży i popytu towarów.

* * *

Przytoczony okólnik jest *konsekwencją judykatury NTA*, a mianowicie następujących wyroków:

wyroku z dnia 10 października 1930, l. rej. 2558/28, Zbiór 1930 nr. 363 S, dotyczącego *osoby prawnej: „Umorzenie części należności przez wierzycieli firmy* bezpośrednio wpływa na zwiększenie dochodu i jako dochód figuruje na rachunku zysków i strat, zamykającym rok operacyjny, uważane być winno zatem... za *dochód ulegający opodatkowaniu"*.

wyroku z dnia 19 lutego 1932, l. rej. 7682/30, dotyczącego *firmy jednoosobowej:* „W przedsiębiorstwie prowadzącym prawidłowe księgi handlowe bonifikata ceny kupna za towar, którego należność obciąża pasywa, jest pozycją czynną zwiększającą zysk, natomiast tzw. *zysk sanacyjny nie podlega opodatkowaniu,* gdyż nie jest dochodem w rozumieniu art. 6 (odmiennie niż art. 21) ustawy".

Prawdopodobnie jedynie przez przeoczenie okólnik ogranicza stosowanie zasady wyroku NTA z dnia 19 lutego 1932 l. rej. 7682/30 (wyżej cytowanego) jedynie do wypadku „bonifikat i opustów uzyskiwanych generalnie w drodze postępowania ugodowego czy też konkursowego". Nie można bowiem dopatrzyć się jakiejkolwiek różnicy pod kątem widzenia ustawy o podatku dochodowym między bonifikatami i opustami, uzyskiwanymi od poszczególnych wierzycieli, a bonifikatami i opustami, uzyskiwanymi w postępowaniu ugodowym lub upadłościowym.

* * *

Prof. Jerzy Michalski w glosie do wyroku NTA z dnia 6 marca 1935 l. rej. 5792/32, OPA 1935 poz. 1259, zawierającego rozstrzygnięcie

*) Przepis ten, dotyczący wszystkich osób prawnych prowadzących księgi handlowe, uważa za podstawę opodatkowania zyski bilansowe.

**) A więc wszyscy pozostali płatnicy (poza osobami prawnymi, prowadzącymi księgi handlowe).

identyczne z rozstrzygnięciem wyroku NTA z dnia 10 października 1930 l. rej. 2558/28 (ob. wyżej) — zauważa: „W przedsiębiorstwie sanowanym pasywa przewyższają z reguły aktywa; obłożenie przez Skarb opustu pretensji wierzycieli wysokim podatkiem dochowym, traktowanie tego opustu jako zysku dłużnika, wydaje się *logicznym nonsensem* ponieważ podatek ten, w 5/6 wypadków z pewnością przymusowo ściągany, skonsumuje znaczną część aktywów, tym większą, im trudniejsza jest sytuacja przedsiębiorstwa, co wielokrotnie udaremni całą sanację przedsiębiorstwa". Prof. Michalski nie usiłuje jednakże podważyć wykładni NTA i za jedyne wyjście z tej—sprzecznej z logiką—sytuacji widzi w wydaniu specjalnej ustawy zwalniającej zyski sanacyjne od opodatkowania.

Prof. Lulek w artykule pt. „Opodatkowanie tzw. zysków sanacyjnych jako dochodu" („Buchalter Polski", 1936 nr. 11) stawia w związku ze stanowiskiem zajętym przez Michalskiego nieco złośliwe, ale w zasadzie słuszne pytanie: *„czy ów „logiczny nonsens" zawarty jest w samej ustawie o podatku dochodowym, czy dopiero w jej interpretacji"?* Wspomniany artykuł prof. Lulka stanowi odpowiedź na to pytanie. Odpowiedź ta brzmi: *przyjęta w judykaturze i okólniku ministerialnym wykładnia jest sprzeczna z istotnym sensem odnośnych przepisów ustawy.*

* * *

Poniżej kreślamy nasze stanowisko w poruszonej kwestii.

Podatek dochodowy według utartej opinii „jest to podatek najracjonalniejszy, najbardziej odpowiadający lub najłatwiej mogący odpowiadać postulatom sprawiedliwości" (Radziszewski). Albowiem naczelną z pośród kardynalnych zasad słusznego opodatkowania jest, aby „obywatele brali udział w utrzymaniu państwa każdy według swej zdolności płatniczej, tj. w stosunku do dochodów, z jakich każdy korzysta pod osłoną państwa" (Adam Smith). Toteż przy tworzeniu norm podatku dochodowego i przy ich interpretacji pilnie baczyć należy, ażeby istota podatku dochodowego nie uległa spaczeniu: *aby ten podatek był istotnie podatkiem od dochodu.*

Dochodem w rozumieniu ekonomicznym jest powtarzalne przysporzenie majątku, pochodzące z czynników produkcji ekonomicznej: przyrody, pracy i kapitału. *Dochód musi być wzrostem wartości — periodycznym i przewidzialnym* (Gide).

Podstawą do opodatkowania jest tak zwany dochód czysty, tj. różnica między wartością wytworów a wartością dóbr poświęconych dla ich uzyskania (Gide).

O istocie dochodu i czystego dochodu pamiętać należy przy rozstrzygnięciu zagadnienia opodatkowania zysków sanacyjnych i zwykłych opustów.

Ministerstwo Skarbu w przytoczonym wyżej okólniku zajmuje stanowisko, że *bonifikaty i opusty uzyskane od poszczególnych dostawców* w drodze obniżenia pierwotnej ceny za dostarczony na kredyt towar— *podlegają opodatkowaniu.*

Tego rodzaju opust *nie jest dochodem* we właściwym znaczeniu tego terminu: *Nie jest to wzrost wartości periodyczny i powtarzalny.* Nie

podlega on opodatkowaniu zgodnie z pkt. 6 art. 7 ustawy, który nie uważa za dechód „takich przychodów, które stanowią zwiększenie lub zwrot majątku, lecz nie stanowią dochodu". Zmniejszając cenę za dostarczony towar, dostawca nie przysparza klientowi dochodu: dostawca w tym wypadku poprostu zwraca klientowi część sumy, którą zapłacił albo skreśla część sumy, którą klient miał zapłacić za dostarczony towar.

Opodatkowanie takiego dochodu byłoby zresztą niezgodne z sensem artykułu 6 ustawy i jej ogólnym duchem. Słusznie argumentuje prof, Lulek, że opusty długów uzyskane ugodowo od wierzycieli „nie mają wogóle charakteru przychodów, albowiem zapas przedmiotów majątkowych nie zwiększa się przez nie wcale, suma aktywów dłużnika pozostaje bez zmian, obniża się tylko suma jego długów, przez to zaś podnosi się suma majątku czystego, co oznacza zbogacenie dłużnika".

W odniesieniu do osób prawnych przytoczony wyżej okólnik ministerialny zajmnje stanowisko, że *„wszelkiego rodzaju opusty i bonifikaty... na zasadzie art. 21 ustawy o podatku dochodowym podlegają zawsze opodatkowaniu w myśl postanowień tegoż artykułu ustawy".*

Według art. 21 ustawy uważa się za podlegające opodatkowaniu zyski bilansowe wykazane w zatwierdzonym zamknięciu rachunkowym, sporządzonym *zgodnie z postanowieniami art. 6, 8, 10 i 13 ustawy.*

W myśl więc tego przepisu zamknięcie rachunkowe powinno być sporządzone *zgodnie z art. 6 ustawy.* A w myśl tego przepisu *za dochód uważa się sumę wszystkich przychodów* otrzymanych z poszczególnych źródeł. *Przychód jest to „przybytek przewidziany przez gosyodarza, powtarzający się periodycznie"* (Gide). *Że opust długu nie jest przychodem w tym rozumieniu* — nie wymaga wyjaśnienia.

Podobne stanowisko zajmuje prof. Lulek w cytowanym wyżej artykule. Lulek wychodzi z założenia, że nasza ustawa o podatku dochodowym jest zbudowana na zasadzie efektywności przychodu, co znajduje swój wyraz w art. 6, 15, 16 i 10 tejże ustawy. Według Lulka *ustawa o podatku dochodowym „nie wprowadziła podatku od wzbogacenia lecz tylko podatek od dochodu, nawet dla osób prawnych bilansujących.* Różnica między ich opodatkowaniem a opodatkowaniem innych osób polega tylko na tym, że ich dochód podatkowy obejmuje także przychody nadzwyczajne, które art. 7 ustawy wyłącza z dochodu osób fizycznych, spadków wakujących i osób prawnych niebilansujących. Ale *efektywność przychodów jest istotną właściwością dochodu podatkowego dla obu grup podatników* według art. 6, który dla wszystkich jest wspólny".

„Zyski sanacyjne, wywodzi Lulek, pozbawione charakteru efektywnych przychodów, posiadają tedy wystarczający tytuł do wyłączenia z zysku bilansowego na podstawie art. 6, na który art. 21 wyraźnie się powołuje, i *niema wcale potrzeby wydawania dla nich specjalnych przepisów uwalniających.* Ich faktyczne opodatkowanie wynika tylko z błędnej interpretacji art. 21, a w szczególności z przeoczenia, że powołany tam art. 6 reguluje także kwestię przychodów, a nie samych tylko potrąceń".

I.

ORZECZNICTWO W PRZEDMIOCIE KSIĘGOWOŚCI

90.

ZNACZENIE BRAKU DOWODÓW NA POSZCZEGÓLNE POZYCJE. DOPUSZCZALNOŚĆ DOKUMENTÓW WEWNĘTRZNYCH.

Brak dowodów na poszczególne pozycje nie dyskwalifikuje bezwzględnie ksiąg handlowych. Znaczenie tego braku podlega ocenie władzy wymiarowej. Ocena ta oparta jest na kryterium wiary, jaką władza darzy danego podatnika.

Prawo nie wyklucza dokumentów wewnętrznych jako dowodów na treść zapisów. NTA z dn. 13.XI.1936 l. rej. 1564/34.

Z uzasadnienia: Sprawozdanie Urzędu Skarbowego z dnia 11 grudnia 1933 r. stwierdza, iż sprzedaż towarów przedsiębiorstwom handlowym i przemysłowym, poparta jest rachunkami na kwotę 5.433 zł. 98 gr., zaś reszta sprzedaży księgowana jest na podstawie dowodów wewnętrznych (noty kasowe i kredytowe).

Otóż, oceniając powyższe zagadnienie na podstawie niespornego stanu faktycznego, stwierdzonego wspomnianym sprawozdaniem Urzędu Skarbowego, Najwyższy Trybunał Administracyjny powołuje się na swój wyrok z dnia 17 października 1935 r. l. rej. 238/34, 675/34, wydany w sprawie ze skargi Przewodniczącego Komisji Odwoławczej w Katowicach, w którym Najwyższy Trybunał Administracyjny orzekł między innymi i uzasadnił, iż sam brak należytych dowodów na poszczególne pozycje książkowe nie zmusza władzy orzekającej do uznania takich ksiąg ani za nieprawidłowe, ani za nierzetelne. Trybunał wyszedł przy ustalaniu powyższej zasady z założenia, że chodzi tutaj o kwestię wiary, jaką organ orzekający darzy prezentanta takich dokumentów, zaczem Komisja decyduje w tym względzie wyłącznie w trybie wskazanym w art. 70 ustawy.

O ile chodzi o powołane w skardze postanowienie § 2 p. 4 rozporządzenia Ministra Skarbu z 13 kwietnia 1932 r. to stwierdzić należy, iż przepis powyższy nie wyklucza dokumentów wewnętrznych, jako dowodów, dopuszczalnych na treść zapisów księgowych.

Gdy zatem w rozpoznawanej sprawie władza pozwana, orzekając prawidłowość ksiąg handlowych płatniczki, uznała dowody wewnętrzne przedsiębiorstwa jako dostateczne uzasadnienie dokonanych w księgach zapisów, to Najwyższy Trybunał Administracyjny, rozpoznając znaczenie braków księgowości w świetle uprawnień władzy orzekającej, nie mógł się dopatrzyć zarzucanej w skardze obrazy postanowienia art. 91 ustęp 1 i art. 76 ustęp 3 ustawy o państwowym podatku przemysłowym.

Z powyższych powodów Najwyższy Trybunał Administracyjny oddalił skargę, jako nieuzasadnioną.

ORZECZNICTWO W SPRAWACH PODATKOWYCH

11.

ZWOLNIENIE OD EGZEKUCJI PRZEDMIOTU NIEZBĘDNEGO DO WYKONYWANIA ZAWODU.

Lampa kwarcowa lub aparat Roentgena są „niezbędne" do wykonywania zawodu lekarskiego a więc zwolnione od egzekucji tylko w tym wypadku, jeśli w danej miejscowości nie ma innych tego rodzaju aparatów. NTA, 19 maja 1937, l. rej. 4445/35.

Z uzasadnienia: Kwestię niezbędności przedmiotu do wykonywania zawodu, o czym mowa w § 42 lit. f) rozporządzenia Rady Ministrów z 25 czerwca 1932 r. (poz. 580 Dz. Ust.), należy oceniać nie tylko ze stanowiska interesów wykonującego dany zawód, lecz również ze stanowiska zadań tego zawodu, a zatem także ze stanowiska interesu publicznego. Nie może ulegać wątpliwości, że zbadanie istoty choroby, a tym samym skuteczność leczenia jej we wielu wypadkach uzależniona od badania roentgenologicznego i leczenia tak promieniami Roetgena, jak lampy kwarcowej. W miejscowościach, w których znajduje się tylko jeden aparat tego rodzaju względnie lampa kwarcowa, należy je uznać za niezbędne, gdyż jasnym jest, że nie we wszystkich wypadkach przewóz chorego do miejscowości innej, nieraz dość odległej, byłby ze względu na stan zdrowia danej osoby możliwy. Należy więc odróżnić miejscowości, w których jest tylko jeden aparat roentgenelogiczny względnie lampa kwarcowa, od miejscowości, w których jest ich więcej. W pierwszym wypadku aparat ten względnie lampa kwarcowa są dla celowego wykonywania zawodu lekarskiego niezbędne.

Skoro zaś w danym wypadku, jak ze znajdującej się w aktach sprawy opinii Izby Lekarskiej we Lwowie z 26 lutego 1935 r. wynika, ze względu na odległość i warunki komunikacyjne od Waręża, miejsca zamieszkania skarżącego, do najbliższego większego ośrodka, zaopatrzonego w aparat roentgenologiczny i lampę kwarcową, wskazanym jest, aby lekarz, ordynujący w Warężu. posiadał te pomocnicze aparaty, — uznał Najwyższy Trybunał Administracyjny, iż są one dla skarżącego do wykonywania jego zawodu niezbędne.

§ 48 lit. f) rozporządzenia Rady Ministrów o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych stanowi, że „Zwolnione od egzekucji są: ...f) przedmioty niezbędne do .. wykonywania zawodu ...".

NTA wychodzi z założenia, że kwestię niezbędności przedmiotu do wykonywania zawodu należy ocenić „nie tylko ze stanowiska interesów wykonywującego zawód, lecz również ze stanowiska zadań tego zawodu, a także ze stanowiska interesu publicznego".

Interes publiczny rozumie NTA w danym wypadku w ten sposób, że o ile osoba pragnąca skorzystać ze świadczeń danego zawodowca może, w wypadku skierowania egzekucji do przedmiotu, przy którego pomocy ten zawodowiec wykonywa zawód, uzyskać bez szkody dla siebie świadczenie ze strony innego zawodowca — nie zachodzi podstawa do zwolnienia przedmiotu od egzekucji.

Takie stanowisko prowadzi konsekwentnie do wniosku, że maszyna do szycia obuwia u szewca o tyle tylko winna być uważuna za „niezbędną" do wykonywania zawodu, o ile w danej miejscowości inny szewc takiej maszyny nie posiada. Wydaje nam się, że do takich

konsekwencyj prowadząca wykładnia nie leżała w zamierzeniach prawodawcy.

Należy w poszczególnych przypadkach zastanawiać się nad kwestią, czy dany przedmiot jest aż tak niezbędny, że bez niego zawodowiec nie może utrzymać wykonywania zawodu na należytym poziomie — ale kwestia, czy klient lub pacjent może bez szkody dla siebie zaspokoić swoje potrzeby u innego zawodowca jest, naszym zdaniem, dla stosowania § 42 lit. [f. powołanego rozporządzenia bez znaczenia.

Omawiany wyrok NTA został okólnikiem Ministerstwa Skarbu z d. 14 sierpnia 1937, L.D.V. 7933/1/37 (Dz. Urz. nr 21, 1937, poz. 727) podany podwładnym urzędom „do wiadomości i stosowania".

ORZECZNICTWO W SPRAWACH UMOWY O PRACĘ I ŚWIADCZEŃ SOCJALNYCH

11.

NADUŻYCIE ZAUFANIA PRACODAWCY JAKO POWÓD DO NATYCHMIASTOWEGO ROZWIĄZANIA UMOWY O PRACĘ.

Nadużycie zaufania pracodawcy jest dostatecznym powodem uprawniającym pracodawcę do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia nawet w tym wypadku, jeśli w związku z nadużyciem zaufania pracodawca żadnej efektywnej szkody materialnej nie poniósł. Sąd Najwyższy 20 maja 1937 r. C II 44/37.

Z uzasadnienia. Ustalono, że powód, jako kierownik oddziału pozwanego banku wystawił i podpisał czek pozwanego na Bank Polski na 25.000 zł, drugi podpis na czeku zlecił nieuprawnionemu do podpisu urzędnikowi G., tak wystawiony czek oddał do Banku Gospodarstwa Krajowego bez jakiegokolwiek tytułu, lub świadczenia wzajemnego, a całej tej transakcji nie wpisał do ksiąg pozwanego banku.

Ustalenia te wykazują zaufanie pracodawcy, okazane powodowi przez oddanie mu kierownictwa oddziału i uprawnienie do wystawiania czeków, oraz nadużycie tego zaufania przez powoda, polegające na wystawieniu na poważną sumę czeku, nie związanego z interesem, ani agendą bankową pozwanego, na wydaniu czeku bez świadczenia wzajemnego i na zatajeniu transakcji przez niewpisanie jej do ksiąg, co wszystko uzasadnia ważną przyczynę bezzwłocznego rozwiązania umowy pracy art. 32 lit. a rozp. prac. um.

Obojętne jest, czy powód miał stąd korzyść, gdyż korzyść własna pracownika nie jest koniecznym wymogiem przyczyny z art. 32 lit. a. cyt.

Wystawienie czeku, zwłaszcza czeku bez pokrycia, i wydanie go trzeciemu bez wiedzy mocodawcy i bez świadczenia wzajemnego, ma cechy czynu karnego i działania na szkodę mocodawcy. Czek w samej swej treści (art. 1 pr. czek.) zawiera polecenie bezwarunkowej zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej, zatem obojętne są wszelkie rozwiązania co do zapewnień urzędnika B. G. K., że czeku w Banku Polskim nie przedstawi do zapłaty, oraz rozwiązania, że czek nie miał ważnego drugiego podpisu przy firmie pozwanego banku. Ustawa nie wymaga (art. 32 cyt.), by nadużyciu zaufania musiała towarzyszyć rzeczywista szkoda materialna pracodawcy. W przykładzie, danym w ustawie, pracodawca również nie ponosi szkody materialnej przez to, że pracownik wziął prowizję od trzeciego.

Większe rozpowszechnienie czynów takich, jak zarzucone tu powodowi, ani nie

odebrałoby działaniu powoda cech ważnej przyczyny z art. 32 lit. a. cyt., ani nie mogłoby wpłynąć na przywrócenie powodowi zaufania pracodawcy.

Okres czasu, spędzony poprzednio w stosunku pracy, nie stoi również w związku ze skutkami nadużycia zaufania. Inaczej bowiem pracodawca musiałby trwać w stosunku pracy z długoletnim pracownikiem, mimo, że tenże zaufanie jego utracił. Dlatego obojętne też są wszelkie rozważania co do możliwości wymierzenia powodowi przez pracodawcę innej kary, lecz z pozostawieniem go w stosunku umownym. Zaszła bowiem ważna przyczyna bezzwłocznego rozwiązania umowy, a pracodawca korzystał z prawa, przyznanego mu przez ustawę.

12.

POJĘCIE PRACOWNIKA UMYSŁOWEGO.

W myśl rozporządzenia Prezydenta R. P. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych i rozporządzenia Prezydenta R. P. o umowie o pracę pracowników umysłowych o charakterze pracownika jako pracownika umysłowego decyduje istota spełnianych czynności a nie kwalifikacje formalne *). NTA 9 kwietnia 1937 r. I. rej. 5585/35.

Z uzasadnienia. Z. U. P. U. we Lwowie orzeczeniem z 6 stycznia 1929 r. uznał, że Stanisław S. podlega obowiązkowi ubezpieczenia w Zakładzie od dnia 1 stycznia 1928 r. z tytułu zatrudnienia w charakterze kierownika drukarni w firmie „Józef Pisz, Księgarnia i Drukarnia w Tarnowie".

Przeciwko nakazowi zapłaty, wystawionemu przez Zakład na podstawie powyższego orzeczenia, wniosła wspomniana firma odwołanie do Wojewody Krakowskiego, który, po przeprowadzeniu dochodzenia wyjaśniającego, decyzją z 27 września 1932 r. orzeczenie Z. U. P. U. utrzymał w mocy, zaznaczając, że S. zatrudniony był w charakterze kierownika wymienionej drukarni od 1 stycznia 1928 do 15 października 1929 r.

Odwołania firmy od powyższej decyzji Wojewody Ministerstwo Opieki Społecznej, po przeprowadzeniu uzupełniającego postępowania wyjaśniającego, orzeczeniem z 22 maja 1936 r. Nr. Uo. 1/792-4 nie uwzględniło. Ministerstwo w swoim orzeczeniu na twierdzenie firmy, iż S. nigdy nie był kierownikiem drukarni, zaznaczyło, że Dr. K., współwłaściciel odwołującej się firmy, sam zeznał, że S. był kierownikiem drukarni firmy do połowy października 1929 r., że sam S. zeznał, iż od 1 stycznia 1929 r. do 15 marca 1930 r. prowadził w drukarni księgę zamówień, kalkulację, wydawał do drukarni wszelkie roboty, czuwał nad ich wykonaniem, udzielał robotnikom wskazówek, jak praca ma być wykonana i odpowiadał za całość pracy oraz samoistnie decydował o przyjmowaniu i zwalnianiu robotników, a te zeznania S. potwierdzili dwaj świadkowie.

We wniesionej na to orzeczenie skardze wymieniona wyżej firma zarzuca, że wbrew postanowieniom rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych poz. 911 Dz. Ust. i z 6 marca 1928 r. poz. 324 Dz. Ust. pozwana władza potraktowała S., który jest maszynistą, jako pracownika umysłowego, że S. nigdy nie był kierownikiem w skarżącej firmie, a ustalenia władzy w tym względzie polegają widocznie na mylnym zrozumieniu udzielonych informacji, że przyznał zresztą sam S., iż nie posiada

---

*) Sprawa zakwalifikowania pod omawianym względem sprzedawców i ekspedientów sklepowych i księgarskich jest uregulowana w rozporządzeniu Prezydenta R. P. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych odmiennie: o zaliczeniu tej kategorii osób do pracowników umysłowych decydują ich kwalifikacje formalne (świadectwo szkolne i staż praktyczny).

ani przygotowania, ani studiów, które dawałyby mu prawo zaliczenia go w poczet pracowników umysłowych.

NTA rozpatrując tę skargę rozważył, co następuje:

Władza pozwana wskazała w zaskarżonym orzeczeniu dowody z zeznań świadków, na których oparła swoje ustalenie co do czynności, które wykonywał Stanisław S. w drukarni skarżącej firmy. Ustalenia te są zgodne pod względem istotnym ze wzmiankowanymi dowodami przedłożonymi Trybunałowi w aktach administracyjnych sprawy. Wobec tego zarzut mylnej oceny udzielonych władzy informacyj nie znajduje oparcia w treści dowodów, o których mowa.

Wspomniane ustalenia uprawniały władzę do uznania S. za pracownika umysłowego, a to wobec postanowień art. 3 p. 1 cytowanego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 listopada 1927 r. i art. 2 p. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych poz. 323 Dz. Ust., w myśl którego za pracowników umysłowych uważa się m. i. także majstrów i równorzędnych z nimi pracowników, którzy kierują technicznie pracą w zakładzie lub jego oddziałach i są za całość tej pracy adpowiedzialni.

Według cytowanych rozporządzeń o charakterze pracownika, jako pracownika umysłowego, decyduje istota spełnianyeh czynności.

Okoliczność więc braku po stronie S. studiów i przygotowania sama przez się nie wyklucza zaliczenia go w poczet pracowników umysłowych w rozumieniu powołanych przepisów.

Kierując się tymi rozważaniami Trybunał skargę, jako nieuzasadnioną, oddalił".

OKÓLNIKI

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 21 SIERPNIA 1937 R. L. D. V. 37831/4/37

w sprawie standartów mąki pszennej i żytniej.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 22 z 1937 r., poz. 745)

Nawiązując do [okólników z dnia 28 kwietnia 1937 r. L. D. V. 35866/4/37 (Dz. Urz. Min. Skarbu nr 12, poz. 404) i z dnia 12 lipca 1937 r. L. D. V. 36720/4/37 (Dż. Urz. Min. Skarbu nr 18, poz. 640) Ministerstwo Skarbu zawiadamia, że od dnia 1 sierpnia br. zostają wprowadzone na krajowych giełdach zbożowo-towarowych następujące nowe standarty mąki pszennej i żytniej:

1. dla mąki żytniej:

Mąka żytnia gatunek I	0—50%
Mąka żytnia gatunek I	0—65%
Mąka żytnia gatunek II	50—65%
Mąka żytnia razowa	0—95%

2. dla mąki pszennej:

Mąka pszenna gat. I wyciągowa	0—30%
Mąka pszenna gat. I	0—50%
Mąka pszenna gat. I—A	0—65%

Mąka pszenna gat. II	30—65%
Mąka pszenna gat. II—A	50—65%
Mąka pszenna gat. III	65—70%
Mąka pszenna razowa	0—95%
Mąka pszenna pastewna	

Wobec powyższego z dniem 1 sierpnia br. przysługują ulgi podatkowe dla transakcji giełdowych, dokonanych mąką według wyżej wymienionych standartów.

Za Dyrektora Departamentu:
(—) K. Kolanowski
Naczelnik Wydziału

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

Dziennik Ustaw R. P. Nr 64 z dn. 4 września 1937 r.

Rozporządzenie Ministrów: — Skarbu w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej wywozowej, poz. 494; — Skarbu w sprawie zwrotu cła przy wywozie za granicę jęczmienia, poz. 495.

Dziennik Ustaw R. P. Nr 65 z dn. 11 września 1937 r.

Rozporządzenia Ministrów:—Rolnictwa i Reform Rolnych o wprowadzeniu w życie na pewnych obszarach Państwa niektórych przepisów ustawy o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec,—poz. 498; Przemysłu i Handlu w sprawie przepisów o materiałach kotłowych oraz o budowie kotłów parowych, poz. 499.

Dziennik Ustaw R. M. Nr 66 z dn. 13 września 1937 r.

Rozporządzenie Rady Ministrów o ograniczeniu pobytu i swobody ruchu cudzoziemców na niektórych obszarach Rzplitej, poz. 503.

Rozporządzenia Ministrów: — Skarbu w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Skarbu o organizacji przedsiębiorstwa państwowego PMS, poz. 505;—Skarbu w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Skarbu o poborze scalonego podatku przemysłowego od zapałek, poz. 506.

Oświadczenie Prezesa Rady Ministrów o wyrażeniu zgody Sejmu Śląskiego na wejście w życie na obszarze województwa śląskiego ustawy z d. 17 kwietnia 1936 o uboju zwierząt gospodarskich w rzeźniach, poz. 507.

KALENDARZ PODATKOWY

W drugiej połowie września 1937 r. płatne są następujące podatki:

Do 15 września 1937 r. — należność z nakazu na podatek dochodowy na rok 1937, jeśli nakaz został doręczony do d. 16 sierpnia 1937 r.; termin płatności dla płatników, którzy nakaz płatniczy otrzymali po d. 15 sierpnia 1937 r., upływa dopiero z 30 dniem po doręczeniu nakazu płatniczego.

Do 20 września 1937 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę energii elektrycznej w ciągu pierwszych 15 dni września 1937 r.

Do 25 września 1937 r.—zaliczka miesięczna w wysokości podatku od obrotu osiągniętego w miesiącu sierpniu 1937 r. przez a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, b) przedsiębiorstwa przemysłowe I, II, III, IV i V kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi i c) spółki

akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, a nadto inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub składania sprawozdań do zatwierdzenia.

Ponadto płatne są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności we wrześniu 1937 r. oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności we wrześniu 1937 r.

KRONIKA PODATKOWA

Postulaty Związku Izb Przemysłowo-Handlowych

W sprawie zniesienia świadectw przemysłowych

Związek Izb Przemysłowo - Handlowych na Zebraniu Plenarnym w dn. 5 bm. we Lwowie stwierdził, zgodnie z wystąpieniami swymi do Ministerstwa Skarbu zarówno z roku ubiegłego jak i bieżącego, iż w interesie dalszego zaktywizowania życia gospodarczego, jako jeden z pierwszych etapów zasadniczej reformy systemu podatkowego, bezwględnie konieczne jest zniesienie przestarzałej instytucji świadectw przemysłowych.

Szczegóły związane z przeprowadzeniem tej reformy Związek Izb przedstawi w drodze bezpośredniej Ministerstwu Skarbu w najbliższym czasie.

(Depesza).

W sprawie zniesienia świadectw przemysłowych dla garaży *)

Rozporządzenie wykonawcze do ustawy o państwowym podatku przemysłowym nakłada obowiązek wykupu świadectwa przemysłowego przez właścicieli garaży, o ile garaże są wynajmowane osobom mieszkającym nie w tym samym domu, do którego garaże te należą. Wynajem garażu należy uważać za równoznaczny z wynajmem lokalu na sklep czy na warsztat, co nie stanowi przedsiębiorstwa, lecz jest wynikiem używania nieruchomości. Opierając się na tych założeniach Komisja Skarbowa Związku Izb Przemysłowo-Handlowych wypowiedziała się za koniecznością zwrócenia uwagi Ministerstwa Skarbu na niesłuszność tych przepisów oraz na potrzebę ich zmiany. Specjalnie podkreślone przy tym, iż ze względu na ożywioną motoryzację i połączony z tym popyt na garaże, przepisy ustawy o państwowym podatku przemysłowym nie powinny utrudniać powyższych procesów.

(Depesza).

*) Po zamknięciu n-ru otrzymaliśmy okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 3 września 1937 L.D.V. 38073/4/37 w sprawie zwolnienia od podatku przemysłowego garaży i przedsiębiorstw obsługi technicznej pojazdów mechanicznych. Okólnik ten umieścimy w następnym numerze.

VARIA

NOWE PREZYDIUM ZWIĄZKU IZB PRZEM. HANDLOWYCH

Na zebraniu plenarnym Związku Izb Przemysłowo-Handlowych w dniu 5 września r. b. wybrano Prezydium Związku na nową dwuletnią kadencję w składzie pp.: b. min. Czesław Klarner—ponownie jako prezes Związku oraz viceprezesi: dr. Marcin Szarski — prezes Izby Przemysłowo-Handlowej we Lwowie i inż. Julian Cybulski — prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Katowicach.

PORADNIA

Noemi.

Czy przedmioty nabyte w 1935 r., z których wartości już dwukrotnie spisywano na straty ich roczne zużycie (roczną amortyzację), wolno w r. 1937 całkowicie zamortyzować, jako że ich zwykły okres zużycia nie przekracza lat 5 (ust. 2 art. 6 ustawy o pod. doch.)?

Odpisanie jednorazowe, o którym Pan wspomina, może być dokonane tylko w tym roku operacyjnym, w którym przedmiot został nabyty (pkt. 6 § 14 rozp. wyk.).

2. **Jak zaksięgować otrzymaną od zakładu ubezpieczeń sumę ubezpieczeniową z tytułu częściowego uszkodzenia przez ogień budynków, maszyn itp.?**

Należy w księgowaniu uwidocznić dwie zaszłości: a) zmniejszenie wartości uszkodzonych przez ogień obiektów i b) zbogacenie przez odbiór sumy ubezpieczeniowej.

a) Odszkodowanie wypłacone przez zakład ubezpieczeń za uszkodzenie danego obiektu należy traktować jako wartość, o którą zmniejszyła się wartość tego obiektu. Należy ją przeto spisać z odnośnego rachunku (np. Ma Rk Maszyn, Wn Rk Strat i Zysków za uszkodzenie przy pożarze 1000), niezależnie od prawidłowej rocznej amortyzacji. Należy pamiętać o tym, że suma dotychczasowych odpisań amortyzacyjnych + odpisanie w bieżącym roku + odpisanie na stratę z powodu pożaru w sumie łącznej nie może przekroczyć pierwotnej wartości obiektu (podstawy amortyzacji).

b) Uzyskane od zakładu ubezpieczeń odszkodowanie należy księgować: Wn Rk Dłużników, Ma Rk Odszkodowania z powodu pożaru—za należne od zakładu ubezpieczeń odszkodowanie — 1000; Wn Rk Kasy, Ma Rk Dłużników za wypłacone przez zakład ubezpieczeń odszkodowanie — 1000; zamykając Rk Odszkodowania: Wn Rk Odszkodowania, Ma Rk Strat i Zysków—za saldo—1000.

W ten sposób zbilansują się 1000 po stronie Strat Rku Strat i Zysków z tytułu zmniejszenia wartości obiektu i 1000 po stronie Zysków tegoż Rachunku z tytułu wypłaconego odszkodowania.

W ten sposób stanie się zadość przepisowi § 14 pkt 8 rozp. wyk. do ustawy o podatku dochodowym: „Straty częściowe lub całkowite na przedmiotach majątkowych, podlegających zużyciu i służących do osiągnięcia dochodu, są potrącalne pod warunkiem, że nie zostały pokryte sumą ubezpieczeniową i odpisami z tytułu zużycia".

A. J. Sonabend.

Czy wolno pracownikowi redagować podania do sądów i urzędów dla jego pracodawcy?

Art. 10 ustawy z d. 28 marca 1933, DURP 1933, poz. 269, głosi: „(1) Kto nie będąc do tego upoważniony przez prawo, wykonywa zawód polegający na udzielaniu porad prawnych albo na prowadzeniu cudzych spraw w sądach i urzędach podlega karze... (2) Przepis powyższy nie dotyczy czynności pracowników zatrudnionych przez poszczególne osoby lub instytucje".

Skoro pracownikowi wolno udzielać pracodawcy porad prawnych i prowadzić jego sprawy w sądach i urzędach a prowadzenie spraw obejmuje pisanie podań —należy na pytanie wyżej przytoczone odpowiedzieć twierdząco.

Pełnomocnikami stron i; to tylko w sądach grodzkich i sądach okręgowych jako odwoławczych (w sądach innych obowiązuje przymus adwokacki) mogą być tylko tacy pracownicy, którzy są zarządcami, prokurentami itp. (art. 85 kodeksu postępowania cywilnego).

Uważamy za właściwe, ażeby Pan zaopatrzył się w pełnomocnictwo (prywatne) pracodawcy do prowadzenia wszyst-

kich spraw jego w zakresie prowadzonego przezeń przedsiębiorstwa a w szczególności do zastępowania go w sądach i urzędach.

Buchalter, Warszawa.

1. Strata z powodu kradzieży narzędzi nie jest według judykatury NTA potrącalna. Stanowisko nasze ob. OBP br. nr. 18, str. 282.

2. **Czy zaliczka wypłacona biuru technicznemu przez klienta na roboty, które mają być wykonane, lub materiały, które mają być w związku z tymi robotami dostarczone — stanowi już z chwilą jej wypłacenia obrót podatkowy?**

Obrotem podatkowym dla biura technicznego jest w tym wypadku według ustawy przychód brutto za roboty względnie przychód brutto za materiały (pkt 4 lub 7 ust. 1 art. 5). „Przychód" bezwzględnie powstaje z chwilą, gdy należność jest pobrana. A otrzymanie zaliczki jest pobraniem należności.

A. B. H.

Czy księgowanie zakupu gotówkowego bez wymienienia sprzedawcy jest prawidłowe?

W handlu zdarzają się często transakcje z nieznannym kontrahentem, który nie chce swego nazwiska wyjawić, a więc i wystawić rachunku. Zasady księgowości nie mogą nie liczyć się z wymogami życia i dlatego literatura buchalteryjna uznaje za dobre księgowanie bez wymienienia nazwiska kontrahenta i bez zewnętrznego (od kontrahenta pochodzącego) dokumentu. Wystarczy w tym przypadku dokument wewnętrzny, np. „Zakupiono od N, który odmówił wyjawienia nazwiska... ogółem zł...."—podpisany przez pracowników przedsiębiorstwa. Uzupełnieniem tego dokumentu jest asygnata do kasy: „Kasa wypłaci N (odmówił wyjawienia nazwiska) zł.... za nabyte według rachunku wewnętrznego z d.... towary".

P. P.

Niestety list jest niezrozumiały.

P. S.

1. O przeprowadzaniu korektur w księgach handlowych po ich zamknięciu ob. OBP, nr 22—23, rb. s. 341 i n. Oczywiście należy sprostować remanent surowców w inwentarzu zamknięcia.

2. **Salda wątpliwe można przenieść na specjalny rachunek sald wątpliwych.** Ale spisanie należności na straty może nastąpić tylko w wypadku nieściągalności salda. O warunkach nieściągalności podaliśmy szczegółowo w OBP, nr 2 br. str. 21.

I. Hutner.

Podanie do starostwa podlega opłacie stemplowej przez naklejenie znaczków stemplowych wartości 5 zł.

Ef-ka.

Czy przedsiębiorstwo, którego czynności polegają na zakupie surowców i dalszej sprzedaży wyrobów wyprodukowanych z tych surowców w obcym przedsiębiorstwie — jest przedsiębiorstwem handlowym, czy też przemysłowym w rozumieniu ustawy o podatku przemysłowym?

Zagadnienie to rozstrzyga wyrok NTA z dnia 30 stycznia 1935 r. l. rej. 1071/33, którego treść podajemy poniżej.

Ustawa o podatku przemysłowym nie daje definicji przedsiębiorstwa przemysłowego, również prawo przemysłowe takiej definicji nie zawiera (prawo to za przemysł uważa każde zatrudnienie lub przedsiębiorstwo bez względu na to, czy jest ono wytwarzające, przetwarzające handlowe lub usługowe). — Ponieważ ustawa o podatku przemysłowym czyni rozróżnienie między przedsiębiorstwem handlowym a przemysłowym, należy się kierować powszechnym rozumieniem tych definicyj. **W powszechnym rozumieniu przedsiębiorstwa wytwarzające lub przetwarzające nie uważa się za handlowe, lecz za przemysłowe.** Uznać więc należy, że również ustawa o podatku przemysłowym uważa za przedsiębiorstwa przemysłowe tylko takie, które wytwarzają produkty względnie je

przetwarzają. Nie może być mowy o tego rodzaju procesach produkcyjnych w przedsiębiorstwie, które tych procesów nie dokonywa samo, lecz zleca ich dokonanie obcym przedsiębiorstwom, a samo ogranicza się do sprzedaży gotowych wyrobów. **Nie może więc być uznane za przedsiębiorstwo przemysłowe w rozumieniu ustawy o podatku przemysłowym przedsiębiorstwo, którego czynności polegają na zakupie surowców i dalszej sprzedaży gotowych wyrobów, po przerobieniu surowców w obcych przedsiębiorstwach.**

Pragniemy zwrócić uwagę Pani na to, że wspomniany wyrok **nie rozstrzyga kwestii stawki podatku**—1,2% czy 1,9% (i nie mógł tej kwestii rozstrzygać, ponieważ dotyczy wymiaru podatku za rok 1929, a wspomniane stawki obowiązują od 1 stycznia 1936 r.).

Art. 7 ustawy o podatku przemysłowym w ust. 2 stanowi, że przedsiębiorstwa handlowe typu wyżej opisanego (które sprzedają towary po ich przerobieniu) płacą podatek od obrotu według stawki **przemysłowej**—1,9%—niezależnie od kategorii świadectwa przemysłowego i od okoliczności, czy prowadzą prawidłowe księgi handlowe.

Skorowidz rzeczowy

---

*) O—oznacza: dział „Orzecznictwo”, Ok—dział „Okólniki”, P—dział „Poradnia”.
**) Liczby oznaczają stronice.

Wydawca: Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308 — Przekaz rozrachunkowy Nr. 176 — Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półrocz., 18 rocznie
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—1/2 str. zł. 100—1/4 str. zł. 50—1/8 str. zł. 25

Redaktor odpowiedzialny: **Józef Filip Hoppenfeld** Druk. Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15